

Naturgenopretning af Hjarbæk Fjord

Referat

Tredje møde i arbejdsgruppen onsdag den 16. juni 2022 kl. 17-20:30

Kulturcenter Værestedet
Låstrupvej 38, Låstrup, 8832 Skals

Mødedeltagere:

- Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune (JJ)
- Torben Bramming Jørgensen, Limfjordsrådets Sekretariat (TBJ)
- Tommy Dalgaard, Aarhus Universitet (TD)
- Morten Graversgaard, Aarhus Universitet (MG)
- Iben Kristensen, Energi Viborg Vand (IK)
- Maria Pilgaard, Velas (MP)
- Hans Kurt Tougaard, Fjordklyngen (HKT)
- Peder Lajgaard Pedersen, Fritidsfiskerne ved Hjarbæk Fjord (PLP)
- Kjeld Møller, Erhvervsfiskerne ved Hjarbæk Fjord/Lovns Bredning (KM)
- Jakob Gade, LandboForeningen Midtjylland (JG)
- John Hansen, Danmarks Naturfredningsforening, mødt i stedet for Leif Nielsen, (JH)
- Poul Blicher Andersen, Dansk Ornitologisk Forening (PBA)
- Christen Duus Børgesen, Aarhus Universitet
- Jørgen Windolf, Aarhus Universitet
- Brian Kronvang, Aarhus Universitet
- Anders Chr. Erichsen, DHI
- Henning S. Jensen, Syddansk Universitet
- Thomas Damgaard, Viborg Kommune (TD)
- Kristoffer Piil, Limfjordsrådets Sekretariat

Afbud fra Leif Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening og Peter Kaarup, Miljøstyrelsen.

Dagsorden

1. Velkommen (17:00 – 17:05)
2. Siden sidst (17:05 - 17:25)
  - a. BioCirc v./ Thomas Damgaard, Viborg Kommune
  - b. Land-CRAFT og Sustainscapes v./Tommy Dalgaard og Christen Duus Børgesen, Aarhus Universitet
3. Oplæg. **Påvirkninger af fjorden**
  - a. Oplandets betydning v./Brian Kronvang og Jørgen Windolf, Aarhus Universitet (17:25 – 18:10)
  - b. Vandskifte med Limfjorden, - slusens og dæmningens betydning, v./Anders Chr. Erichsen DHI (18:10 – 18:55)
  - c. Bundforholdenes påvirkning af fjorden v./ Henning S. Jensen, Syddansk Universitet (18:55 – 19:40)
4. Afsluttende plenum opsamling (19:40 – 20:00)
5. Eventuelt (20:00 – 20:10)

6. Middag (20:10 – 20:30)

Ad. 1

Jørgen Jørgensen bød velkommen og nævnte at John Hansen, Danmarks Naturfredningsforening deltog i stedet for Leif Nielsen, der desværre var blevet forhindret.

Ad. 2

- a) Thomas Damgaard orienterede kort om BioCirc-og principperne, der ligger til grund for projektet. Der var enighed om, at det potentielt åbner for spændende muligheder også i forhold til reduktioner i næringsstofftilførslen til fjorden. Det blev aftalt at det forsøges, at få en repræsentant for projektet til at give et oplæg på et senere møde.
- b) Tommy Dalgaard præsenterede kort forskningsprogrammerne Land-CRAFT og Sustainscapes og deres berøringsflade til arbejdet med Hjarbæk Fjord. Herefter supplerede Christen Duus Børgesen med et oplæg om tilbageholdelse af kvælstof i oplandet (N retention) og placering af virkemidler, oplægget er vedhæftet.

Ad. 3

De tre oplæg vedhæftes. Morten Graversgaard vil desuden samle de væsentligste konklusioner fra denne aftens oplæg, med konklusionerne fra oplæg på de øvrige møder. Opsamlingen af konklusioner vil foreligge inden vi starter på udarbejdelsen af handlingsplanen på oktober-mødet.

Ad. 4

Der blev spurgt livligt ind til de faglige spørgsmål præsenteret i oplæggene.

Der var speciel opmærksomhed omkring følgende spørgsmål:

- Endemålet for kvælstoftilførslerne fra oplandet til Hjarbæk Fjord (N-målbeklastningen) forudsætter kvælstofkoncentrationer i vandløbene tæt på det, der ses i naturoplande. Det bliver svært!
- Der er stor forskel på transporttiden for kvælstof fra rodzone til vandløb i forskellige oplande. Det betyder, at der specielt i Simsted Å kan være stor forsinkelse på effekten af virkemidler, der skal reducere kvælstofudvaskningen. Det har betydning for hvilke virkemidler, der mest hensigtsmæssigt kan vælges i de forskellige oplande, hvis der skal opnås en hurtig effekt.
- Der er stor forskel på hvor stor kvælstofreduktionen (N-retention) er fra rodzone til vandløb i forskellige deloplande. Der er også bl.a. derfor stor forskel på hvor stor udvaskning til kysten er for forskellige deloplande, men her betyder f.eks. søer også meget. Igen spørgsmål, der har afgørende betydning for placering af virkemidler.
- Der var opmærksomhed på om et større fokus på reduktion i fosfortilførslingen til fjorden kunne bidrage positivt til fjordens tilstand. Baggrunden var, at der er perioder fosforbegrænsning af algevæksten samtidig med at Henning S. Jensen vurderer, at bunden ikke længere indeholder en fosfor-pulje fra tidligere tilførsler.
- I lyset af at en øget vandudskiftning og højere saltholdigheder potentielt rummer mulighed for indvandring af sand- og blåmuslinger, der kan forbedre vandets klarhed væsentligt, var der enighed om, at mulighederne for en øget vandudskiftning med den eksisterende sluse bør vurderes og gerne afprøves. Det blev understreget, at der inden man evt. starter et sådant forsøg bør der etableres målesonde(r), så udviklingen kan følges.

Ad. 5

Ingen bemærkninger.

Ad. 7

Ingen bemærkninger.

Jørgen Jørgensen
Projektleder, Natur og Vand
Viborg Kommune

11. juli 2022